המוכר שדהו בשעת היובל אינו מותר לגאול פחות משתי שנים שנאמר °במספר שני תבואות ימכר לך *היתה שנת °שדפון וירקון או שנת שביעית אינו עולה ‡ מן המנין נרה °א הובירה עולה לו מן המנין רבי ב) אליעזר אומר °מכרה לו לפני ראש השנה והיא מליאה פירות הרי זה אוכל ממנה שלש תבואות בשתי שנים: **גמ'** המוכר שדהו בשעת היובל וכו' אינו גואל לא קתני אלא אינו מותר לגאול אלמא ג) קסבר איסורא נמי איכא דאפילו דקדושי זוזי נמי אסור ד) ולא מיבעיא מיכר דקאי בעשה דכתיב °במספר שני תבואות ימכר לך אלא °אפילו לוקח נמי קאי בעשה דבעינן °שנים תקנה וליכא *איתמר המוכר שדהו בשנת היובל עצמה רב אמר מכורה כל עיקר ‡ ‡ ויוצאה ושמואל °אמר אינה מכורה כל עיקר מאי טעמא דשמואל קל וחומר *ומה מכורה כבר יוצאה ה) °שאינה מכורה אינו דין שלא תימכר ולרב לא אמרינן קל וחומר כי ה"ג *והתניא °יכול ימכור אדם את בתו כשהיא נערה אמרת קל וחומר ומה מכורה כבר יוצאה עכשיו שאינה מכורה אינו דין שלא תימכר התם לא הדרא מיזדבנא הכא הדרא מיזדבנא מיתיבי אחד היובל שנים תקנה ו) מלמד שמוכרין סמוך ליובל ז) מופלג מן היובל מנין ת"ל °לפי רוב השנים ולפי מעוט השנים ובשנת היובל עצמה לא ימכור ואם מכר אינה מכורה אמר לך רב אינה מכורה למספר שני תבואות אבל מכורה היא ויוצאה ואי איזדבוני מיזבנה תיקום ברשותיה עד בתר יובל ובתר יובל נילכיה שני תבואות וניהדרה מי לא תניא אכלה "שנה אחת לפני היובל משלימין לו שנה אחרת אחר היובל התם נחית לאכילה הכא לא נחית לאכילה ‡) אמר רב ענן שמעית מניה דמר שמואל תרתי הדא ‡) הך ואידך ‡) °המוכר עבדו לעובד כוכבים או ‡) ברוצה לארץ יצא לחירות הדא הדרי זביני והדא לא הדרי זביני ולא ידענא הי מיניה אמר רב יוסף ניחוש אגן מדתניא ‡) בברייתא המוכר עבדו ‡) ברח"ל יצא לחירות וצריך גט שיחרור מרבו שני ש"מ ‡) מדקרי ליה לשני רבו אלמא לא הדרי זביני וכי קאמר שמואל הכא 'אינה מכורה ‡) ומעות חוזרין ורב

המוכר - כשעת היובל - בזמן שהיובל טהא: **פחות משתי שנים** - אבל לאחר שתי שנים אם רוצה לפדותה פודה בעל כרמו של לוקח ונוטן לו לפי מה שמכרה כדכתיב (ויקרא כה) וחשב את שני ממכרו שממשב כמה שנים שמכרה עד היובל ונמלק תורה אור הדמים לפי השנים כגון אם מכרה קודם היובל עשר שנים בעשר ליטרין נמצא שמכר פירות של כל שנה ושנה (ת) ליטרא שהרי סתם מכירה אינה אלא עד היובל הלכך אם שהתה ביד לוקח ה' שנים ואח"כ בא מוכר לגאלה מנכה לו לוקח ה' ליטרין ליטרא לכל שנה שאכלה שכך עלה חשבון כשיוצא מתחילה: **אינו עולה מן המנין** - השתי שנים הראשונות שכתוב בתורות כתיב שתי שנים הראשונות לתבואה תשהה ביד לוקח אבל היתה שנה הראשונה לוקח אבל היתה שנה הראשונה לוקח אבל היתה שנה הראשונה

[ורב ענן] דאמר ולא דדמינא הי מיניהו הדרי ובינו' [דמאי האינא מכורה ומעות חוזרין דלמא] [דמאי] דאינה מכורה ומעות מתנה מידי דהוה אמקדש אחותו דאיתמר *המקדש אחותו רב אמר מעות חוזרין ושמואל אמר "מעות מתנה א"ל אביי לרב יוסף *מאי חזית דקנסינן ליה ללוקח נקנסיה למוכר אמר ליה *לאו עכברא גנב אלא חורא גנב אי לאו עכברא חורא מנא ליה מסתברא היכא דאיתיה לאיסורא קנסינן : היתה שנת שדפון כו' : השתא הוביר עולה לו נרה מיבעיא נרה איצטריך ליה סלקא דעתך אמינא אמרינן ליה הב ליה [ב] דמיה ולישק קמ"ל:רבי אליעזר אומר מכרה לו כו' : תניא ר"א *אומר מנין שאם מכרה לו לפני ראש השנה מליאה פירות שלא יאמר לו הנח לפני בדרך שהנחתי לפניך תלמוד לומר °במספר שני תבואות יסמר לך פעמים שאדם °אוכל שלש תבואות בשתי שנים : **מתני'** *"מכרה לראשון במנה [ג] ומכר ראשון לשני במאתים אינו מחשב אלא עם הראשון שנאמר [ד] °[לאיש] אשר מכר לו מכרה לראשון במאתים ומכר הראשון לשני במנה אינו מחשב אלא עם האחרון שנאמר [ה] °וחשב את שני במכרו והשיב את העודף לאיש (אשר מכר לו) לאיש אשר [ו] בתוכו °לא ימכור ברחוק ויגאל בקרוב ברעה ויגאל ביפה ולא ילוה ויגאל ולא °יגאל לחצאין ובהקדש °מותר בכולן זה חומר בהדיוט מבהקדש : **גמ'** תנו רבנן מכרה לראשון במנה ומכרה [ז] ראשון לשני במאתים מנין שאינו מחשב אלא עם הראשון ת"ל [ח] [לאיש] אשר מכר לו מכרה לראשון במאתים ומכר הראשון לשני במנה מנין שאין [ט] מחשבין אלא עם השני ת"ל לאיש [לאיש] אשר [י] בתוכו דברי רבי רבי דוסתאי בן יהודה אומר מכרה לו במנה 'והשביחה ועמדה על מאתים מנין שאינו מחשב אלא במנה שנאמר והשיב את העודף העודף שבידו מכרה לו במאתים והכסיפה ועמדה על מנה מנין שאין מחשבין אלא במנה שנאמר והשיב את העודף העודף שבקרקע [יא] מאי ביניידו דאייקר וזל וממאי דלקולא דלמא לחומרא לא"ד [יב] דגמר °גאולה °גאולה מעבד עברי והתם מנלן דתניא *) נמכר במנה "והשביחה ועמד על מאתים מנין שאין מחשבין אלא במנה שנאמר °מכסף מקנתו נמכר במאתים והכסיף ועמד על מנה מנין שאין מחשבין אלא במנה שנאמר והשיב את העודף העודף שבקרקע [יג] הנמכר לעובד כוכבים שנגאל וידו °כפי שניו ואין לי אלא עבד עברי [יג] על העליונה נמכר לישראל מנין ת"ל °שכיר °שכיר לגזירה שוה אמר אביי

*) קדושין כ. [כל סוגיות פיק לאיסה שיטיים]

הדריני

[ורב ענן] *ברייתא לא שמיעא ליה [מ] ודשמואל [מנ] ממאי דאינה מכורה ומעות חוזרין דלמא אינה מכורה ומעות מתנה מידי דהוה אמקדש אחותו דאיתמר *המקדש אחותו רב אמר מעות חוזרין ושמואל אמר "מעות מתנה א"ל אביי לרב יוסף *מאי חזית דקנסינן ליה ללוקח נקנסיה למוכר אמר ליה *לאו עכברא גנב אלא חורא גנב אי לאו עכברא חורא מנא ליה מסתברא היכא דאיתיה לאיסורא קנסינן : היתה שנת שדפון כו' : השתא הוביר עולה לו נרה מיבעיא נרה איצטריך ליה סלקא דעתך אמינא אמרינן ליה הב ליה [ב] דמיה ולישק קמ"ל:רבי אליעזר אומר מכרה לו כו' : תניא ר"א *אומר מנין שאם מכרה לו לפני ראש השנה מליאה פירות שלא יאמר לו הנח לפני בדרך שהנחתי לפניך תלמוד לומר °במספר שני תבואות יסמר לך פעמים שאדם °אוכל שלש תבואות בשתי שנים : **מתני'** *"מכרה לראשון במנה [ג] ומכר ראשון לשני במאתים אינו מחשב אלא עם הראשון שנאמר [ד] °[לאיש] אשר מכר לו מכרה לראשון במאתים ומכר הראשון לשני במנה אינו מחשב אלא עם האחרון שנאמר [ה] °וחשב את שני במכרו והשיב את העודף לאיש (אשר מכר לו) לאיש אשר [ו] בתוכו °לא ימכור ברחוק ויגאל בקרוב ברעה ויגאל ביפה ולא ילוה ויגאל ולא °יגאל לחצאין ובהקדש °מותר בכולן זה חומר בהדיוט מבהקדש : **גמ'** תנו רבנן מכרה לראשון במנה ומכרה [ז] ראשון לשני במאתים מנין שאינו מחשב אלא עם הראשון ת"ל [ח] [לאיש] אשר מכר לו מכרה לראשון במאתים ומכר הראשון לשני במנה מנין שאין [ט] מחשבין אלא עם השני ת"ל לאיש [לאיש] אשר [י] בתוכו דברי רבי רבי דוסתאי בן יהודה אומר מכרה לו במנה 'והשביחה ועמדה על מאתים מנין שאינו מחשב אלא במנה שנאמר והשיב את העודף העודף שבידו מכרה לו במאתים והכסיפה ועמדה על מנה מנין שאין מחשבין אלא במנה שנאמר והשיב את העודף העודף שבקרקע [יא] מאי ביניידו דאייקר וזל וממאי דלקולא דלמא לחומרא לא"ד [יב] דגמר °גאולה °גאולה מעבד עברי והתם מנלן דתניא *) נמכר במנה "והשביחה ועמד על מאתים מנין שאין מחשבין אלא במנה שנאמר °מכסף מקנתו נמכר במאתים והכסיף ועמד על מנה מנין שאין מחשבין אלא במנה שנאמר והשיב את העודף העודף שבקרקע [יג] הנמכר לעובד כוכבים שנגאל וידו °כפי שניו ואין לי אלא עבד עברי [יג] על העליונה נמכר לישראל מנין ת"ל °שכיר °שכיר לגזירה שוה אמר אביי

*) קדושין כ. [כל סוגיות פיק לאיסה שיטיים]

הדריני

[מנ] [מ] [ב] [ג] [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג]

[מ] [מנ

דתניא כי טוב לו עמך. הכי איתא בכל הספרים וגרלה דלא גרסינן הכי דאין זה כי אם סיפור דברים של העבד כי אהבך ואת כיתך כי טוב לו עמך ואין זה ציוי אלא גרם כדאיתא בסיפרי כתובא כשכיר יהיה עמך דהייט ציוי: **במה** קשה אבל שביעית. פירוש דהייט סתורה דאין זה עיקר האיסור דעיקר האיסור הוא תריסה וזריעה ואם תאמר ומגלן דעל ידי סתורה בלבד קלקולים אלו שמפרש כאן בתין עליו דלמא על ידי תריסה וזריעה דוקא הם באים וי"ל דהייטו מדה כנגד מדה ע"י שמכר פירות שביעית הוא מוכר את אדמתו: **או** לעקר זה המוכר לעבודת כוכבים עלמה. לפי שסופן של עבודות כוכבים לעקר דרים הכי: **ואימא** היכא דעבד תרתי ופיישי ד' כו'. פירש רש"י ולא בהכסיף והשביח מיפסדא מידי ול"ג דא"כ אין זה כי אם מפסטיה דקרא ובלא ייתור שמעינן ליה ומשמע דרב נחמן בר יצחק מיתורא קא מפיק לכן גרלה לפרש ואימא היכא דעבד תרתי ופיים תרבע מיתיב ליה תרבע מכסף מקנתו בין הכסיף בין השביח דעבד תרבע ופיים ליה תרתי מיתיב ליה תרתי כפי שנו בין הכסיף בין השביח ולהכי אתא יתורא דקרא דלעולם אחר הסמוך אזלינן:

תוספות אור

*דריני כבן עזאי בשוקי טבריא אמר ליה הוא מרבנן לאביי [א] איכא למידרשינהו לקולא ואיכא למידרשינהו לחומרא ממאי דלקולא אימא לחומרא לא סלקא דעתיך מדאקיל רחמנא גביה דתניא [ב] כי טוב לו עמך עמך במאכל עמך במשתה שלא "תהא [ג] אוכל פת נקיה והוא אוכל פת קיבר אתה שותה יין ישן והוא שותה יין חדש אתה ישן על גבי מוכן והוא ישן על גבי קרקע [ד] מיכן אמרו [ה] הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו אדרבה נחמיר עליה מדרבי יוסי ברבי חנינא [ו] דאמר רבי יוסי בר' חנינא בא וראה כמה קשה אבקה של שביעית אדם נושא ונותן בפירות שביעית לסוף מוכר את מטלטליו שנאמר בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו וכתיב כי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך דבר הנקנה מיד ליד לא הרגיש לסוף מוכר את שדותיו שנאמר כי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו לא באת לידו [ז] לסוף מוכר את ביתו [ח] שנאמר כי איש כי ימכור בית מושב עיר חומה מאי שנא התם דקאמר לא הרגיש ומאי שנא הכא דקאמר לא באת לידו כדרב הונא [ז] דאמר רב הונא כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו הותרה לו ס"ד אלא אימא נעשית לו כהיתר [ח] (לא באת לידו) לסוף שלוה ברבית שנאמר כי ימוך אחיך וגו' וכתיב אל תקח מאתו נשך ותרבית) לא באת לידו עד שמוכר את בתו שנאמר כי ימכור איש [את] בתו לאמה ואע"ג דבתו בהאי עניינא [ט] ליתא ניחא לאינייש דליזבין ברתיה ולא ליזיף בריבתא דאילו התם מיגרעא ואזלא ואילו הכא קא מוספא ואזלא [י] לא באת לידו לסוף שמוכר את עצמו שנאמר כי ימוך אחיך עמך ונמכר לך [ז] לא לך אלא לגר שנאמר לגר ולא לגר צדק אלא לגר תושב שנאמר לגר תושב [ח] משפחת גר זה העובד כוכבים כשהוא אומר או לעקר [ט] (משפחת גר) זה הנמכר ונעשה משרת לעבודת כוכבים עצמה א"ל הא אהדריה קרא [ז] ותנא דבי רבי ישמעאל הואיל והלך [ח] ומכר עצמו לעבודת כוכבים אידחה אבן אחר הנופל ת"ל [י] (גאולת עולם תהיה לו וביובל יצא) אימא גאולה תהיה לו דלא ליטמע בעובדי כוכבים ולעולם לענין פדיונו נחמיר [ט] [יא] אמר רב נחמן בר יצחק כתיב אם עוד רבות בשנים וכתיב אם מעט נשאר בשנים וכי יש שנים מרובות ויש שנים מועטות אלא נתרבה כספו מכסף מקנתו נתמעט כספו כפי שניו [ז] ואימא היכא דעבד תרתי ופיישי ארבעי ליתב ליה ארבע מכסף מקנתו והיכא דעבד ארבע ופיישי תרתי ליתב ליה תרתי כפי שניו א"כ נכתוב אם עוד רבות שנים מאי בשנים נתרבה כספו בשנים מכסף מקנתו נתמעט כספו בשנים כפי שניו אמר רב יוסף דרשינהו רב נחמן לדני קראי כסיני: לא ימכור ברחוק כו': מנא הני מילי דת"ר "והשיגה ידו יד עצמו שלא ילוה ויגאל יב) ומצא פרט למצוי שלא ימכור ברחוקיגאול בקרוב ברע ויגאול ביפה כדי גאולתו כדי [יא] גאולה הוא גואל ואינו גואל לחצאין למימרא דמצא השתא משמע ורמינהו "ומצא יג) פרט לממציא עצמו מיכן אמר רבי אליעזר יב) אם משיצאה אבן מתחת ידו הוציא הלה את יג) ראשו וקיבלה פטור אלמא מצא מידי דאיתיה מעיקרא משמע אמר רבא הכא מעניינא דקרא והכא מעניינא דקרא הכא דומיא דהשיגה ידו מה השיגה ידו דהשתא אף מצא נמי דהשתא והכא יד) דומיא דיער מה יער מילתא דאיתיה מעיקרא אף מצא מילתא דאיתיה מעיקרא: ובהקדש כו': מנא ה"מ יד) דת"ר "ואם גאל יגאל כמלמד שלוה וגואל וגואל לחצאין אר"ש מה טעם לפי שמצינו במוכר שדה אחוזה שיפה כחו "שאם הגיע יובל ולא נגאלה חוזרת לבעלים ביובל הורע כחו שאינו "לוה וגואל ואינו גואל לחצאין אבל מקדיש שדה אחוזה הואיל שהורע כחו שאם הגיע יובל ולא נגאלה יוצא לכהנים יפה כחו שלוה וגואל וגואל לחצאין

כסורת השי"ס

ג) קידושין כ. ופ"ב. ד) סוס כ. ג) [הוס' ס"ה] קידושין כ. סוכה מ: ד) סוטה כב. יומא פו: [פו. ע"ס קידושין כ. מ. מ"ק כו:] [כל זה נדפס בטעות ושייך לקמן כסמוך לבין תיבה מוסבא ואולא לתיבה לא בתת לידו] ו) [הכא שייך דיבור הנ"ל] ז) [נ"ק קינ: נ"מ עת.] ח) [יומות מו.] ט) [נקדושין ליתא] י) [נ"ל גאולה תהיה לו אחר מאחיו יגאלנו כ"א בקדושין] יא) קידושין כ: יב) מכות ח. [סוטה מה: סנהדרין פו.] יג) מכות ח. ע"ס יד) קידושין כ:

יומ לאחיך ומכר מאחוזתו: **ואם גאל יגאל הקדים וגו' מלמד שלוה.** מאחר וגואל ואם ירלה יגאל לחצאין: **הורע כחו.** כדאמרן לעיל: תקי

ח) עיין כרש"י דקדושין כ. פשיטא בעיא ב) [ע' בתוספ"ל כתיב בקדושין מ"ס על פיסוק רש"י ועי' ל"ק]

שני לבעליו] מכסף מקנתו שנתן בשבילו והיינו אם עוד רבות בשנים שעבד פחות מחצי שבוע שיתן לו דמי ד' שנים (שנשארו) לפי חשבון שקנאו ואם מעט נשאר בשנים היינו היכא דעבד ארבע ופיישי תרתי ועבשיו הוא גואל ליתיב ליה דמי תרתי שני כפי שנו לפי חשבון (שהוא שוה) [שנשתיירו] עתה לחצי אדר ולא לחקל עליו לעולם כדקא דרשת עכ"ל וכן מצאתי בגי' רש"י כתי' יא) כדי גאולתו הוא: [ב] ויעשה סחורה: יח) תני לא הרגיש: יט) בריבית ותריבית. כתיב אות ד' בנחק: כ) ונעשה כוס־ שנמכר לעבודת כוכבים לחסוב עצים והשאר נמחק: כא) שנה מרובה מחברתה תיבת יתרה נמחק: כב) הגרון חייב גלות פרט לממצא הרוג את:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ניחא וכו' ליה הס"ד ותא"ל מ"ס קמינגרע סדיון כמו:

גליון הש"ס

גמ' נסוף שנה כריבית. נ"ל נסוף מוכר לת כתו לא בתת לידו עד שנה בריבית:

*) נכ"י שיטה מקובצת נמחקה הפיסוק מכאן ועד סוף המסכת לרביו אליקים בן קלונימוס ז"ל. אולם בכ"י רומי נמחקה לתרגמ"ה ז"ל.

ט) נכ"ל דלא ותם עליה הלכך כי נגאל נמי תם עליה וידו על העליונה.

סריני. מו) ט) משובח במקומו שאני דרשן ובקי כבן עזאי שהיה משתבח בשוקי טבריא כדתניא בבכורות בפ' תשיעי (דף נח.) בן עזאי אומר כל תכמי ישראל מז) לפני בקליפת השום: **איכא למידרשינהו.** הני קראי דעבד עברי: **קיבר.** שנונדיי"ל: **מדרבי יוסי בר' חנינא.** דוחלאי לא בא לידי כך אלא מפני שהיה רשע יז) ועושה סחורה בפירות שביעית: **אבקה של שביעיות.** הסוחר בפירות שביעית ולהכי קרי ליה אבקה שאין זו עיקר מלותה של איסור שביעית: **וממיך ליה ומכרו ממכר.** ודרשי' שמוכין והכי אמר רחמנא אם לא תשמרו מלות יובל סופכם למכור ממטלטלין וכלי תשמיש: **לא הרגיש.** לא מזדעזע לשוב מן העבירה: **לא בתת לידו.** ב) משמע שלא יעלה על לבו שיהא עושה שום עבירה: **נעשית לו כהיתר.** דומה בעיניו כהיתר הלכך ברישא דלא עבר עדיין אלא פעם אחת תני יח) הרגיש דמשמע שהיה יודע ושתן אל לבו שהיה עובר אבל לא נרתע מן העבירה ועשאה וכפעם שניה תני לא בתת לידו שאפילו על לבו אין עולה שתהא עבירה: **ניחא ליה לאינייש דליזבין ברתיה ולא לוויף בריביתא.** יט) דריבית כתיב בהאי עניינא דכתיב (ויקרא כה) אל תקח מאתו נשך ותרבית וגו' והא דלא מקמי (ט) ליה: **אדרבה נתו מגרעא ואזלא.** שסתם מכירת הבת אינה שתהא שפחה אלא עד שיגיעו ימי נערות ואם בא לפדותה כתוב כך ממשכן הדמים שמכרה כמה מגיע לכל שנה שהיתה רוצה להיות ביד האדון ולפי אותו חשבון המגיע לכל שנה מנכה לו האדון לכל שנה ושנה שני עבדותה ומנכה מדמיה. והלוה ברבית מוסיף ונותן על הקרן [ברבית]: לא לך אלא לגר כלומר [פעמים] שלא יוכה שיסכור לך אלא לגר שוה ולית מרובה שעובד לגר: לגר תושב. שאינו גר לכל דבר אלא שכובר בעבודת כוכבים: והו הנמכר לעבודת כוכבים עצמה. שיהא מכבד ומרבץ לפניה והיינו לעקר שנעקר לצורך עבודת כוכבים. ורעאל ומפני עון שסוחר בפירות שביעית גורם שנמכר נחמיר עליו עוד וכשיגאל תהא ידו על התחתונה: אמר ליה הא אהדרית קרא שהם הכתוב עליו לאחר מכאן דקאמר קרא גאולה תהיה ובוביל יצא אחר שנמכר הואיל ואהדרית קרא (שם ח) (נמי) עליה הגאל ידו על העליונה: וכי יש שנים מרובות ומי שנים מעוטות. בשמיטה אחת יותר מבאחרת אלא כך פירושו אם נתרבה כספו בשני עבודתו כנגן ששבח כשהוא גואל מחשב אחר כסף מקנתו כדכתיב ואם עוד רבות בשנים לפיהן ישיב את גאולתו מכסף מקנתו: ואם נתמעט כספו. כנגן שהכסיף והביא בתר (השתא) [השנים] כפי שניו כמו ששוה עכשיו היינו ואם מעט נשאר בשנים וגו' ומהכא ילפינן בפירוש דגואל ידו על העליונה ואיכא [להכי אתו דני קראי] דהיכא דעבד תרתי [שני] דשמיטה ופיישי תו ארבע שני ופורעה (גואל) יהיב ליה דמי דארבעי

ונעשה כ) **מוכרת.** שהיה נעשה משרת לעבודת כוכבים לתבוב עליה ולשאוב מים: **ל"ל אכיי.** להאי מרבנן אפ"ה לא אהדריה קרא שיהו מרמזין עליו: **אדאה אכן.** כלומר אלא יגאל לעולם: **נחמיר.** עליה שאם ממכר במנה והכסיף יחשב במתחים לו אם ממכר במתחים והכסיף יחשב במתחים כדכתיב (שם) מכסף מקנתו: **וכי יש שנים מרובות.** שהיה שנה כא) יתירה מחבירתה דקאמר קרא אם עוד רבות בשנים לו שנה פחותה מחבירתה: **אלא.** הכי קאמר קרא אם יש ריבוי בכספו בשנים שהוא עומד בהן לומר מה שהכסיפו ישיב גאולתו מכסף מקנתו לאין מחשב אלא כמה שנמכר ואם מעט נשאר דמיו בשנים שהוא עומד בהן כגון שהכסיף כפי שניו ישיב את גאולתו: **ואימא.** הכי קאמר קרא היכא דפלג ליה תרתי שני ופסו אדרבעי עד יובל ליתיב ליה כמה שמגיע לאדבע שנים מכסף מקנתו לפי חשבון שקנאו: **כפי שניו.** לפי שנים שהיה עדיין חייב לעובדו ולאו בהכסיף והשביח משמעי קרא: **ומגא לא רעבו ומה.** שהיה חבירו מלוי שם בשעה שהגיע זה הנגרון כב) חייב פרט לממציא את עצמו דפסוק זה מגלות: **מה השיגה ידו דהשתא.** דודאי מעיקרא כשמכרה לא היתה ידו משגת כדכתיב (שם) כי

סריני. מו) ט) משובח במקומו שאני דרשן ובקי כבן עזאי בשוקי טבריא. שכשהם שרואה היה חכם גדול והיה עוסק בשוקי ואעפ"כ כל מי שהיה רוצה לשאולני דבר הרני משיבני אף אני כן מי שירצה יבא וישאלני: [מבדר דני קראי דעבד עברי איכא למידרשינהו בין לקולא בין לחומרא]. לחומרא דאיכא לתיסר כי השבית מנין שאין מחשב (אלא) במאתים ת"ל לפי שניו ואם הכסיף מנין שאין מחשב אלא במאתים ת"ל מכסף מקנתו אי הוינן מקנתו לא הוינן סבר אלא מדאקיל רחמנא גביה. שאין נוהג בו מנהג בוין אקיל נפי בפרייונו: אבקה של שביעית. אבקה כמו ריח אימר שביעית כלומר שעיקר אימור שביעית הוא זהו שמאבד פירות שביעית עד שיסתם ופחתיו בפירות שביעית אינו עיקר איסור שביעית אלא דקא דרשינן לקרא לאכלה ולא לסחורה ואעפ"כ גורם אותו עון שמוכר ממטלטלין דכתיב וכי תמכרו ממכר ו"ל מוסיף על עניין ראשון שמכירת זו באה על עון מכירת פירות שביעית. (לא באה) [לא הרגיש]. שלא נתרחם בו אלא חזר וסכר עוד: לא באת לידו. כלומר שמאחר ששנה בעבירה דומה לו כהיתר ואינו משים על לבו לחזור עוד בתשובה [זהו לא באתה לידו. ואע"ג דבתו בהאי עניינא לא כתיב ניחא ליה לאינש כלומר מוסב היה לו שיסכור בתו קדים שלוה ברבית דאילו בתו אם השינה ידו שתפרה עצמה או שמרה אחר מקרוביה מגרעת פריונה ויוצאה כמו עבד עברי שמנכה שני עבדותה ומנכה מדמיה. והלוה ברבית מוסיף ונותן על הקרן [ברבית]: לא לך אלא לגר כלומר [פעמים] שלא יוכה שיסכור לך אלא לגר שוה ולית מרובה שעובד לגר: לגר תושב. שאינו גר לכל דבר אלא שכובר בעבודת כוכבים: והו הנמכר לעבודת כוכבים עצמה. שיהא מכבד ומרבץ לפניה והיינו לעקר שנעקר לצורך עבודת כוכבים. ורעאל ומפני עון שסוחר בפירות שביעית גורם שנמכר נחמיר עליו עוד וכשיגאל תהא ידו על התחתונה: אמר ליה הא אהדרית קרא שהם הכתוב עליו לאחר מכאן דקאמר קרא גאולה תהיה ובוביל יצא אחר שנמכר הואיל ואהדרית קרא (שם ח) (נמי) עליה הגאל ידו על העליונה: וכי יש שנים מרובות ומי שנים מעוטות. בשמיטה אחת יותר מבאחרת אלא כך פירושו אם נתרבה כספו בשני עבודתו כנגן ששבח כשהוא גואל מחשב אחר כסף מקנתו כדכתיב ואם עוד רבות בשנים לפיהן ישיב את גאולתו מכסף מקנתו: ואם נתמעט כספו. כנגן שהכסיף והביא בתר (השתא) [השנים] כפי שניו כמו ששוה עכשיו היינו ואם מעט נשאר בשנים וגו' ומהכא ילפינן בפירוש דגואל ידו על העליונה ואיכא [להכי אתו דני קראי] דהיכא דעבד תרתי [שני] דשמיטה ופיישי תו ארבע שני ופורעה (גואל) יהיב ליה דמי דארבעי

ונעשה כ) **מוכרת.** שהיה נעשה משרת לעבודת כוכבים לתבוב עליה ולשאוב מים: **ל"ל אכיי.** להאי מרבנן אפ"ה לא אהדריה קרא שיהו מרמזין עליו: **אדאה אכן.** כלומר אלא יגאל לעולם: **נחמיר.** עליה שאם ממכר במנה והכסיף יחשב במתחים לו אם ממכר במתחים והכסיף יחשב במתחים כדכתיב (שם) מכסף מקנתו: **וכי יש שנים מרובות.** שהיה שנה כא) יתירה מחבירתה דקאמר קרא אם עוד רבות בשנים לו שנה פחותה מחבירתה: **אלא.** הכי קאמר קרא אם יש ריבוי בכספו בשנים שהוא עומד בהן לומר מה שהכסיפו ישיב גאולתו מכסף מקנתו לאין מחשב אלא כמה שנמכר ואם מעט נשאר דמיו בשנים שהוא עומד בהן כגון שהכסיף כפי שניו ישיב את גאולתו: **ואימא.** הכי קאמר קרא היכא דפלג ליה תרתי שני ופסו אדרבעי עד יובל ליתיב ליה כמה שמגיע לאדבע שנים מכסף מקנתו לפי חשבון שקנאו: **כפי שניו.** לפי שנים שהיה עדיין חייב לעובדו ולאו בהכסיף והשביח משמעי קרא: **ומגא לא רעבו ומה.** שהיה חבירו מלוי שם בשעה שהגיע זה הנגרון כב) חייב פרט לממציא את עצמו דפסוק זה מגלות: **מה השיגה ידו דהשתא.** דודאי מעיקרא כשמכרה לא היתה ידו משגת כדכתיב (שם) כי

סריני. מו) ט) משובח במקומו שאני דרשן ובקי כבן עזאי בשוקי טבריא. שכשהם שרואה היה חכם גדול והיה עוסק בשוקי ואעפ"כ כל מי שהיה רוצה לשאולני דבר הרני משיבני אף אני כן מי שירצה יבא וישאלני: [מבדר דני קראי דעבד עברי איכא למידרשינהו בין לקולא בין לחומרא]. לחומרא דאיכא לתיסר כי השבית מנין שאין מחשב (אלא) במאתים ת"ל לפי שניו ואם הכסיף מנין שאין מחשב אלא במאתים ת"ל מכסף מקנתו אי הוינן מקנתו לא הוינן סבר אלא מדאקיל רחמנא גביה. שאין נוהג בו מנהג בוין אקיל נפי בפרייונו: אבקה של שביעית. אבקה כמו ריח אימר שביעית כלומר שעיקר אימור שביעית הוא זהו שמאבד פירות שביעית עד שיסתם ופחתיו בפירות שביעית אינו עיקר איסור שביעית אלא דקא דרשינן לקרא לאכלה ולא לסחורה ואעפ"כ גורם אותו עון שמוכר ממטלטלין דכתיב וכי תמכרו ממכר ו"ל מוסיף על עניין ראשון שמכירת זו באה על עון מכירת פירות שביעית. (לא באה) [לא הרגיש]. שלא נתרחם בו אלא חזר וסכר עוד: לא באת לידו. כלומר שמאחר ששנה בעבירה דומה לו כהיתר ואינו משים על לבו לחזור עוד בתשובה [זהו לא באתה לידו. ואע"ג דבתו בהאי עניינא לא כתיב ניחא ליה לאינש כלומר מוסב היה לו שיסכור בתו קדים שלוה ברבית דאילו בתו אם השינה ידו שתפרה עצמה או שמרה אחר מקרוביה מגרעת פריונה ויוצאה כמו עבד עברי שמנכה שני עבדותה ומנכה מדמיה. והלוה ברבית מוסיף ונותן על הקרן [ברבית]: לא לך אלא לגר כלומר [פעמים] שלא יוכה שיסכור לך אלא לגר שוה ולית מרובה שעובד לגר: לגר תושב. שאינו גר לכל דבר אלא שכובר בעבודת כוכבים: והו הנמכר לעבודת כוכבים עצמה. שיהא מכבד ומרבץ לפניה והיינו לעקר שנעקר לצורך עבודת כוכבים. ורעאל ומפני עון שסוחר בפירות שביעית גורם שנמכר נחמיר עליו עוד וכשיגאל תהא ידו על התחתונה: אמר ליה הא אהדרית קרא שהם הכתוב עליו לאחר מכאן דקאמר קרא גאולה תהיה ובוביל יצא אחר שנמכר הואיל ואהדרית קרא (שם ח) (נמי) עליה הגאל ידו על העליונה: וכי יש שנים מרובות ומי שנים מעוטות. בשמיטה אחת יותר מבאחרת אלא כך פירושו אם נתרבה כספו בשני עבודתו כנגן ששבח כשהוא גואל מחשב אחר כסף מקנתו כדכתיב ואם עוד רבות בשנים לפיהן ישיב את גאולתו מכסף מקנתו: ואם נתמעט כספו. כנגן שהכסיף והביא בתר (השתא) [השנים] כפי שניו כמו ששוה עכשיו היינו ואם מעט נשאר בשנים וגו' ומהכא ילפינן בפירוש דגואל ידו על העליונה ואיכא [להכי אתו דני קראי] דהיכא דעבד תרתי [שני] דשמיטה ופיישי תו ארבע שני ופורעה (גואל) יהיב ליה דמי דארבעי

תני חדא. במקדיש שדה אחוזה לוה וגואל לאחרים הייט דקתני לעיל אם גאל יגאל מלמד שלוה וגואל כו'. וה"ק קאמר לה ואיתיר רבנן דפליגי עליה: **מתני' סרי זה גואל מיד.** ואין לו דין שדה אחוזה שלריך להמתין שני שנים: **סרי זה כמין רבית.** שכשמחזיר לו מעותיו בתוך שנה ואין זה מוכה לו כלום נמלא תורה אור

*תני חדא לוה וגואל וגואל לחצאין ותניא אידך אינו לוה וגואל ואינו גואל לחצאין לא קשיא הא רבנן והא ר"ש: **מתני'** המוכר "בית בבתי ערי חומה הרי זה גואל מיד וגואל כל שנים עשר חדש הרי זה כמין רבית ואינו רבית [2]מת המוכר יגאל בנו מת הלוקח יגאל מיד בנו אין מונין [3] שנה אלא משעה [3]שמכר שנאמר [5]עד מלאת לו שנה כשהוא אומר תמימה להביא [7]את חדש העיבור רבי אומר ליתן לו שנה ועיבורה הגיע יום שנים עשר חדש ולא נגאלה היתה חלוטה לו אחד הלוקח ואחד [8]הניתן לו במתנה שנאמר [9]לצמיתות: **גמ'** מתני' דלא כרבי דתניא *רבי אומר ימים אין ימים פחות משנים ורבנן האי ימים מאי עבדי ליה מיבעי ליה מיום ליום ורבי מיום ליום מנא ליה נפקא ליה [10]מעד תום שנת ממכרו ורבנן ההוא מיבעי ליה שנת ממכרו *שלו ולא שנת של מנין עולם וימים מיבעי להו למעת לעת דאי מעד תום שנת ממכרו הוה אמינא מיום ליום אין מעת לעת [3] לא כתב רחמנא ימים ורבי מעת לעת מנא ליה נפקא ליה מתמימה ורבנן ההוא מיבעי ליה לעיבורה ורבי נמי הא מיבעי ליה לעיבורה הכי נמי [3] מיום ליום ומעת לעת מעד תום שנת ממכרו נפקא: **תרי זו כמין רבית וכו':** ותתניא הרי זו רבית גמורה אלא שהתורה התירתו אמר רבי יוחנן לא קשיא הא רבי יהודה והא רבנן דתניא *הרי ישהיה נושה בחבירו מנה ועשה לו שדהו מכר בזמן שהמוכר אוכל פירות מותר לוקח אוכל פירות אסור רבי יהודה אומר אף בזמן שהלוקח אוכל פירות מותר אמר רבי יהודה מעשה בביתום בן זונין שעשה שדהו מכר על פי ר"א בן עזריה ולוקח אוכל פירות היה אמרו לו *משם ראייה מוכר אוכל פירות היה ולא לוקח מאי בינייהו *צד אחד ברבית איכא בינייהו תנא קמא סבר צד אחד ברבית אסור ור' יהודה סבר צד אחד ברבית מותר

תני חדא לוה וגואל לאחרים. פירש רש"י דלמקדיש שדה אחוזה קתי ול"ג דא"ל הוי סתם מתני' דתנן בהקדש מותר בכולן כר"ש ולא כרבנן ואור"י דקתי למוכר בית בבתי ערי חומה וכן מוכחת הסוגיא בפ"ק דקדושין (דף כא. ותס כ:) אבל מקדיש שדה אחוזה אפי' רבנן מודו דלוה וגואל לאחרים: **תניא** בת"ל גבי מוכר שדה אחוזה וחשב שני ממכרו שנים אתה מחשב ואי אתה מחשב חדשים ומנין אם לא לה לעשות חדשים שנה יעשה ת"ל וחשב וא"ת היכי מציו שנשיהם לעורך המוכר שיהא בו ריוח למוכר בשלמא כשמחשב חדשים מציו כגון שבא לגאלה באמצע השנה דמחשבינן ליה חדשים שעברו שאבל הלוקח לגרע פדיונו כמו שאם מחשבין השנים שעברו שאבל הלוקח אבל אי אתה מחשב חדשים היכי משכחת לה ויש לומר דמשכחת ליה כגון אם מכר בניסן בעשרה ליטרין ומתלה ויש עד היובל י' שנים ומתלה ובא לגאלה בר"ה ויש עוד להבא עד היובל ה' שנים: **מיום** ליום ומעת לעת מעד תום שנת ממכרו נפקא. במס' נדה דף מז: ותס ד"ה כוון) פירש ה"ר ר' אלחנן דדוקא בבתי ערי חומה בעינן מעת לעת [לשעות] אבל איכא דאתס ז] דמלי למימר דאלזלינן בהן בתר שנים שלהם ולא בתר שנת עולם בכולהו לא בעינן מעת לעת [לשעות] דבבתי ערי חומה דוקא הוא דגלי ליה קרא אבל דאיכא לא והתום' כתבו כאן הא הדין בכולהו בעינן מעת לעת [לשעות] דילפינן שנה [שנה] מבתי ערי חומה כדאמר הש"ס לקמן גבי מילתא אחריתי: **ודתניא** הרי זו רבית גמורה אלא שהתורה התירתו. ומסיק רבי יוחנן הא ר' יהודה הא רבנן פירוש מתני' כר' יהודה דאמר לד אחד ברבית מותר וברייתא דתני רבית גמורה אתיא כרבנן וא"ת מאי שנת ממכרנתא בלא נכייתא דאיכא אבל אבל רבית דמלאכתא בלא נכייתא דאיכא אבל אבל רבית גמורה אלא אם כן מחזיר לו מלוה למלוה אלמא לאו רבית גמורה היא והכא אמר דהוי ריבית גמורה ולפי ת] פירוש רש"י דמתלק בין שדה לבית ניחא גבי הא דתנן

פרק איזהו נשך (שם סד:) המלוה את חבירו לא יהוך בחלרו חנם ולא יסכור ממנו בפחות (ממנו) [מפני] שהוא רבית ופירש רש"י שם מאי שנת ממכרנתא דנכייתא דשדי ותיכרך דים לחלק בין שדה לבית דשמא השדה לא יעשה פירות אבל הבית אי אפשר שלא יהנה ממנו בדירתו ומשום הכי כי מוכה לו מן הפירות הוי רבית ולפי זה ניחא נמי הא דבית שהוא דר בו בלא שפר הוי רבית גמורה אבל שדה דשמא לא יעשה פירות כי אכיל ליה נמי בלא נכייתא לאו רבית גמורה

היא ואין נראה לר"ת חילוק זה דבבית נמי איכא ספיקא שמא יפול לו שרף אלא ודאי אין חילוק בין שדה לבית והיא דמלוה את חבירו לא יסכור ממנו בפחות יש לתרץ דלא דמי למשכנתא בנכייתא דשדי דהתם משכנתא מיירי שהלוה לו על השדה ואין הלוה יכול להשכירו לאחר מפני שהוא בידו המלוה משום הכי אינו רבית מ] הא בלאו הכי הוא בטל והא דתנן המלוה לא יסכור ממנו בפחות מיירי אלא הלוה לו על שדה אבל אם לא הבית ובין הלוה להשכירו לאחר נמלא כשמוציל גביה רבית הוא ולפי' זה לר"ת אינו מחלק בין שדה לבית הדרא קושיא לדוכתיה מאי שנת ממכרנתא בלא נכייתא דלא חשבינן ליה רבית גמורה ול"ל דרבית גמורה מדרבנן קאמר והא דאמר לא שהתורה התירתו הכי פירושו מדכתב לן רחמנא דין בתי ערי חומה גלי לן דכי ה"ג אין זה רבית דאוריתא": **ור'** יהודה סבר לד אחד ברבית מותר. וא"ת לר' יהודה משכנתא בלא נכייתא נמי חיישתרי לד אחד בריבית הוא ומאמר לא יפדנו עוד ו"ל דלא חשבינן לד אחד ברבית אלא כגון עשה לו שדהו מכר לאיכא לד מכר אם לא יפדנו בתוך הזמן הקבוע לו אבל משכנתא בלא נכייתא דליכא ביה לד מכר דלעולם הוא ביד הלוה לפדותו ואם יפדנו כיון שאין מוכה לו מן הפירות שאכל הוה ליה רבית מידי דהוה אמלוה שאה בשאה ולא חשיב ליה ר' יהודה לד אחד ברבית אלא על גב דשמא לא יתיקר מ"מ כיון דאין בו לד מכר אסור ולא חשיב ליה ר"י לד אחד ברבית:

*תני חדא לוה וגואל וגואל לחצאין ותניא אידך אינו לוה וגואל ואינו גואל לחצאין לא קשיא הא רבנן והא ר"ש: **מתני'** המוכר בית בבתי ערי חומה הרי זה גואל מיד וגואל כל שנים עשר חדש הרי זה כמין רבית ואינו רבית [2]מת המוכר יגאל בנו מת הלוקח יגאל מיד בנו אין מונין [3] שנה אלא משעה [3]שמכר שנאמר [5]עד מלאת לו שנה כשהוא אומר תמימה להביא [7]את חדש העיבור רבי אומר ליתן לו שנה ועיבורה הגיע יום שנים עשר חדש ולא נגאלה היתה חלוטה לו אחד הלוקח ואחד [8]הניתן לו במתנה שנאמר [9]לצמיתות: **גמ'** מתני' דלא כרבי דתניא *רבי אומר ימים אין ימים פחות משנים ורבנן האי ימים מאי עבדי ליה מיבעי ליה מיום ליום ורבי מיום ליום מנא ליה נפקא ליה [10]מעד תום שנת ממכרו ורבנן ההוא מיבעי ליה שנת ממכרו *שלו ולא שנת של מנין עולם וימים מיבעי להו למעת לעת דאי מעד תום שנת ממכרו הוה אמינא מיום ליום אין מעת לעת [3] לא כתב רחמנא ימים ורבי מעת לעת מנא ליה נפקא ליה מתמימה ורבנן ההוא מיבעי ליה לעיבורה ורבי נמי הא מיבעי ליה לעיבורה הכי נמי [3] מיום ליום ומעת לעת מעד תום שנת ממכרו נפקא: **תרי זו כמין רבית וכו':** ותתניא הרי זו רבית גמורה אלא שהתורה התירתו אמר רבי יוחנן לא קשיא הא רבי יהודה והא רבנן דתניא *הרי ישהיה נושה בחבירו מנה ועשה לו שדהו מכר בזמן שהמוכר אוכל פירות מותר לוקח אוכל פירות אסור רבי יהודה אומר אף בזמן שהלוקח אוכל פירות מותר אמר רבי יהודה מעשה בביתום בן זונין שעשה שדהו מכר על פי ר"א בן עזריה ולוקח אוכל פירות היה אמרו לו *משם ראייה מוכר אוכל פירות היה ולא לוקח מאי בינייהו תנא קמא סבר צד אחד ברבית איכא בינייהו *צד אחד ברבית אסור ור' יהודה סבר צד אחד ברבית מותר

רבא

[קידושין כא.]

[נזיר ה.]

[לעיל יח.]

רבינו גרשום

תני חדא. [לוה וגואל וגואל לחצאין] אמוכר בית בבתי ערי חומה קאי דתני משמע במסכ' קידושין: הא רבנן והא ר' שמעון. הא דתני לוה וגואל לחצאין ר' שמעון היא [דכי היכי] דאמר לפי שם צינו [מקום שהורע כחו בענין אחד יפה כחו בענין אחר] הכא נמי (הורע כחו בבתי ערי חומה בענין אחד) [במוכר בית בערי חומה דאיאל והורע כחו] שאם הגיע (יום) שנים עשר חדש ולא היה נגאל היה חלוט לו ללוקח יפה כחו בענין אחר שלוה וגואל והא דתני אינו לוה ואינו גואל רבנן היא דפליגי עליה דר' שמעון דלית להו לפי שמצינו כו': [הרי זה גואל מיד. אפי' לאלתר כשמכר: הרי זו כמין רבית. שאם היה ביד הלוקח חצי שנה [או] ח' חדשים אינו מנכה לו הלוקח לגואל כלום מסה שאכל והיינו כמין רבית שלוקח כל דמיו ואינו מנכה לו]: ואינה רבית. שאינו מחסרו כלום שהתורה ויכתה לו: עד מלאת לו שנה. למכירתו: שנה ועיבורה. (שס"ה היינו עיבורה י"א יום שיתירה שנת חמה על הלבנה) היינו שנת הלבנה ומה שיתירים חדושי החמה על חדשי הלבנה דהיינו י"א יום דהיינו שס"ה ימים שתהא תמימה בין ללבנה ובין לחמה: מתני' דתני הרי זה גואל מיד דלא כר' דתניא ימים תהיה נאולתו ר' אומר אין ימים פחות משנים.

כלומר דקסבר המוכר בית בבתי ערי חומה אינו רשאי לגאול אלא לאחר שני ימים: ורבנן. דסברי דגואל מיד האי ימים מאי עבדי ליה: מבעי ליה. שגואל עד מלאות שנה מיום ליום וימים מבעי להו לשנה תמימה מעת לעת באותה שעה שמכרה: מעד תום שנת ממכרו. נפקא מיום ליום ומעת לעת אייתר ליה ימים שאין ימים פחות משנים: ולא שנת של מנין עולם. שאין אומרים אם מכר לו באלול או באב כיון שהגיע יום א' בתשרי עלתה לו שנה אלא מונה שנה שלימה: מבעי להו למעת לעת. כלומר דאם מכר לו בפסח ואותה שנה חל פסח ביום א' ולשנה הבאה חל פסח ביום ה' אין אומרים כיון שהגיע יום א' בניסן הבא דהוא יום [י"א] בדורש (א') עלתה לו שנה אלא מונה שנה שלימה: מבעי להו למעת לעת. [מיום ליום] אלא אין עולה לו שנה עד שיגיע הפסח דהיינו מעת לעת: מיום ליום ומעת לעת מעד שנת ממכרו נפקא. אייתר ליה ימים ואין ימים פחות משנים: ועשה לו שדהו מכר. בשלוה ממנו אמר לו אם אינו פורע לך מיכן ועד זמן פלוני תהא שדי מכורה לך מעכשיו בכך וכך והתשוב בה דמיך והחזיר לי המותר על חובך ועכשיו היא ברשות הלוקח: [בזמן שהמוכר אוכל הפירות עד אותו זמן מותר שער הזמן היא שלו: לוקח אוכל פירות אסור. דשמא יפדנה זה ונמצא לוקח אוכל רבית למפרע]: ר' יהודה אומר אף בזמן שהלוקח אוכל פירות מותר. הוא"ל ואינו תושבה בתורת משכון אלא בתורת מכר: צד אחד ברבית איכא בינייהו. לחכי קרי ליה צד אחד ברבית דלא השיב רבית [גמורה] אלא רבית דהלוואה כגון הלוה סלע בה' דינרין אבל רבית דמקה ומסכר קרי צד אחד רבית ואיכא דאמר היינו צד אחד ברבית שאם יפדנו יהא רבית מה שאכל ואם לא יפדנו לא יהא רבית:

עין משפט נר מצוה

כה א מיי' פי"ב מכל' שמטה ויובל הל' ח:

כו ב מיי' שם הל' ג:

כז ג מיי' שם הלכה ח:

כח ד מיי' שם הל' ה:

כט ה מיי' שם הל' ד:

ל ו מיי' פ"ו מהלכות מלוה ולוה הלכה ד סמג לאוין קנ"ג טוש"ע י"ד סימן קכד סעיף ד ועי"ש וסימן קעב סעיף. ח:

שיטה מקובצת

ת] אין מונין לו שנה: ב] לא. (עי' לעיל בתוס' דף יח:)[ג] ה"ג הא מיבעי ליה לעיבורה מיום: ד]שיתירים שנת חמה על לבנה דהיינו אחד עשר: ה] ימים. ימים תהיה: ו] ממכרו. דמשמע שנת ממכרו ולא: ז] תיבות דמצי למימר נמחק: ח] ולפי מה דפי' רש"י: ט] רבית דבלאו הכי היה בטל והא דתנן:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכנגן וכו' הכא הס"ד ואמ"כ מ"ט הא רבי יהודה מתני':

ב"מ סג. מגילה כז:

שבת כט: וש"נ

[בב"מ איתא אמר אביי צד אחד כו']

גליון הש"ס

מתני' הניתן לו במתנה. ע' רשב"א בב"ק דף עח ע"ב ד"ה בגנב ונתן:

[ועי"ש תוס' ב"מ סד: ד"ה ולא יסכור]